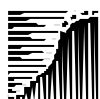


De eerste zet voor kennisdelen

Impressies Projectendag Agrologistiek 6 juni 2003

Jos Boomaerts



landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

© 2003 Expertisecentrum LNV, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Rapport EC-LNV nr. 2003/233
Ede, 2003

Teksten mogen alleen worden overgenomen met bronvermelding.

Deze uitgave kan schriftelijk of per e-mail worden besteld bij het Expertisecentrum LNV onder vermelding van code 2003/233 en het aantal exemplaren.

Oplage 75 exemplaren

Samenstelling Jos Boomaerts

Druk Ministerie van LNV, directie IFA/Bedrijfsuitgeverij

Productie Expertisecentrum LNV
Bedrijfsvoering/Vormgeving en Presentatie
Bezoekadres : Horapark, Bennekomseweg 41
Postadres : Postbus 482, 6710 BL Ede
Telefoon : 0318 822500
Fax : 0318 822550
E-mail : Balie@eclnv.agro.nl

Voorwoord

In februari 2002 is de Visie Agrologistiek aangenomen in de Tweede Kamer. In deze visie van de Ministeries van LNV en VenW worden oplossingen voor de problemen van congestie, milieu en ruimtelijke kwaliteit, zoals veroorzaakt door het agrofoodcomplex aangegeven. Innovaties in agrologistiek spelen een grote rol in deze oplossingsrichtingen.

Bij de behandeling van de visie is door de Tweede Kamer verzocht om voorbeeldprojecten agrologistiek. Hiervoor is in november 2002 een oproep in de Staatscourant geplaatst. Door de Interdepartementale werkgroep Agrologistiek is een pré-advies opgesteld aan het Platform Agrologistiek waaruit een aantal voorbeeldprojecten is gekozen.

Het Platform Agrologistiek is een samenkomst van bedrijfsleven en overheid. Gezamenlijk wordt geprobeerd een aantal bij het platform ingediende projecten te helpen realiseren. Een andere functie van het Platform is het delen van kennis en ervaringen in projecten, waardoor van elkaar geleerd kan worden op een directe en actieve wijze. De projectenmiddag dient als start van dit kennisdelen tussen projectleiders van de voorbeeldprojecten. De middag is op initiatief van het Platform Agrologistiek georganiseerd door de secretaris van het Platform en voorbereid in samenwerking met het Expertisecentrum LNV en de interdepartementale werkgroep Agrologistiek.

Het voorliggende kennisdocument is een coproductie van leden van de interdepartementale Werkgroep: EC-LNV, Regiodirecties en V en W. Het bevat de belangrijkste punten van deze middag met conclusies, aandachtspunten voor het Platform en een voorzet voor het vervolg. Hierna kan het kennisdelen verder vorm krijgen in een "Community of Practice" met een hoofdrol voor het bedrijfsleven zelf, onder regie en begeleiding van respectievelijk Platform, Interdepartementale Werkgroep Agrologistiek en Expertisecentrum LNV.

Drs. R.P. van Brouwershaven
Directeur Expertisecentrum LNV

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Doel projectenmiddag	7
2	De projectenmiddag	9
2.1	Opzet projectenmiddag	9
2.2	Sfeertekening projectenmarkt	9
2.3	Het rondetafelgesprek	9
2.3.1	Werkwijze	9
2.3.2	Toelichting op de keuze van de projecten	10
2.3.3	Discussie aan de hand van Stellingen	10
3	Conclusies	11
3.1	Conclusies uit het rondetafelgesprek	11
3.2	Verwachtingen van het Platform	12
3.3	Vervolg in het proces van kennisdelen	13
	Literatuur	15
Bijlage 1	Deelnemerslijst	17
Bijlage 2	Beschrijving projecten	19
Bijlage 3	Tabel met adressen en contactpersonen projecten	21
Bijlage 4	Foto-impressie	23

1 Inleiding

In februari 2002 is de Visie Agrologistiek aangenomen in de Tweede Kamer. In deze visie van de Ministeries van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Verkeer en Waterstaat (VenW) worden oplossingen voor de problemen van congestie, milieu en ruimtelijke kwaliteit, zoals veroorzaakt door het agrofoodcomplex aangegeven. Het gaat daarbij om het clusteren, verbinden en regisseren van activiteiten in de gehele agrofoodketens. Innovaties in agrologistiek spelen een grote rol in deze oplossingsrichtingen.

Door de Tweede Kamer is verzocht om voorbeeldprojecten agrologistiek. Hiervoor is in november 2002 een oproep in de Staatscourant geplaatst. De daarop ingediende projecten zijn beoordeeld door het Expertisecentrum LNV en de Adviesdienst Verkeer en Vervoer van V en W. Dit advies is voorgelegd aan de Interdepartementale werkgroep Agrologistiek. Uit deze werkgroep is een pré-advies opgesteld aan het Platform Agrologistiek waaruit een aantal projecten is gekozen die verder zullen gaan als voorbeeldproject (A-categorie) en als te stimuleren project (B-categorie) (zie bijlage 2).

Het Platform Agrologistiek is een samenkomst van bedrijfsleven en overheid onder voorzitterschap van Frans Tielrooij en een secretaris van het Ministerie van LNV met deelname van de departementen van VenW, VROM, EZ , Provincie Zuid-Holland en kennisinstellingen. Gezamenlijk wordt geprobeerd een aantal bij het platform ingediende projecten te helpen realiseren (door coördinatie tussen partijen, bestuurlijke afstemming, draagvlakverwerving etc.) en het signaleren van (nieuwe) knelpunten en kansen in de agrologistiek richting de politiek. Een andere functie van het Platform is het delen van kennis en ervaringen in projecten, waardoor van elkaar geleerd kan worden op een directe en actieve wijze. Het Platform wil de uitwerking van de Visie Agrologistiek faciliteren. De interdepartementale werkgroep Agrologistiek adviseert het Platform.

1.1 Doel projectenmiddag

Als start van het proces van kennisdelen is een projectenmiddag georganiseerd waarop de projectleiders van voorbeeldprojecten konden kennismaken met elkaar en elkaars projecten. De middag is op initiatief van het Platform Agrologistiek georganiseerd door de secretaris van het Platform en voorbereid in samenwerking met het Expertisecentrum LNV en de interdepartementale werkgroep Agrologistiek. Het hoofddoel van de middag is om een start te maken met het proces van kennisdelen tussen projectleiders nu de voorbeeldprojecten agrologistiek van start gaan (zie bijlage 2). Daarnaast werd beoogd:

- Contact met Platformleden.
- Contact met andere projectleiders.
- Informatie over de besluitvorming m.b.t. de pilotprojecten.
- Informatie over het proces m.b.t. de pilotprojecten.
- Duidelijkheid over de verwachtingen van het Platform.

2 De projectenmiddag

2.1 Opzet projectenmiddag

Voor het bereiken van de doelstellingen was de middag verdeeld in 2 delen: een projectenmarkt voor:

- Contact met Platformleden.
- Contact met andere projectleiders.

en een rondetafelgesprek met:

- Informatie over de besluitvorming m.b.t. de pilotprojecten.
- Informatie over het proces m.b.t. de pilotprojecten.
- Duidelijkheid over de verwachtingen van het Platform.
- Conclusies.
- Leerelementen.

2.2 Sfeertekening projectenmarkt

Van de projectenmarkt is goed gebruik gemaakt en menig agenda is getrokken voor een afspraak. Meer dan een korte beschrijving van het project lijkt hiervoor niet nodig. De sfeer was goed, interessante gesprekken, mensen zoeken elkaar op; dit lijkt in een behoefte te voorzien. Alterra presenteerde het idee van de Community of Practice (Kersten en Kranendonk, 2002); een groep mensen die van elkaar leren en vanuit gezamenlijke betrokkenheid bij een onderwerp op die wijze tot vernieuwing willen komen.

Opvallend is bij de voorbeeldprojecten de overeenkomst in benodigde acties: het vinden van partners in projecten en het oplossen van of omgaan met planologische belemmeringen en belemmeringen in regelgeving. Daarnaast speelt het verschil in stadia waarin de projecten zich bevinden. Voor alle projecten geldt het enthousiasme waarmee projecten worden ontwikkeld.

2.3 Het rondetafelgesprek

Het tweede deel bestond uit een rondetafelgesprek, onder leiding van de heer Tielrooij, voorzitter van het Platform Agrobiologie.

2.3.1 Werkwijze

Aan de hand van stellingen kon worden gediscussieerd, met nadruk op kennismaking, kennisdelen, wederzijdse rol en verwachtingen tussen Platform en projectleiders van de pilots.

De voorzitter leidde de stellingen in, waarna de projectleiders aan tafel konden reageren en discussiëren. In de periferie waren deskundigen en geïnteresseerden aanwezig, die konden reageren op aanwijzing van de voorzitter om het gesprek te stimuleren.

Middels stemkaarten (rood, wit en groen) kon gereageerd worden op de conclusie van de stellingen.

2.3.2 Toelichting op de keuze van de projecten

De voorzitter is de deelnemers erkentelijk voor hun inzet. Het hogere doel is elkaars aanwezigheid gebruiken om oplossingen, bereikte successen en ingangen te delen. Er is dringende noodzaak om vanuit het bedrijfsleven op het maatschappelijk probleem van verminderde bereikbaarheid, milieu en de kwaliteit van het landelijk gebied in te zetten via clusteren, verbinden en regisseren van activiteiten in de agroketens.

De voorzitter schetst het proces van oproep tot aanmelden van pilots, beoordelen pilots en het belang van de gedrevenheid in de projecten. De betrokkenheid is belangrijk, projecten zijn daarom bezocht door platformleden.

Opvallend is bij de bezochte projecten: helderheid over de echte bedoelingen, geen windowdressing: een enthousiast verhaal is nodig. Het Platform Agrologistiek heeft negen (A) projecten geselecteerd. Een deel van de projecten is op korte termijn realiseerbaar, zodat daar ook snel een voorbeeldwerking vanuit kan gaan. Een ander deel van de projecten heeft een meer strategisch karakter gericht op de langere termijn, maar is uitermate van belang voor de ontwikkeling van de Nederlandse agribusiness in binnen- en buitenland.

Behalve de negen geselecteerde projecten zijn er een aantal "B" projecten (12) die in potentie perspectiefvol, maar nog niet geheel "rijp" zijn. Deze projecten zullen in de luwte van de uitwerking van de visie verder worden ontwikkeld.

Deze projecten krijgen eveneens aandacht van het Platform, A en B zijn geen kwalificaties, maar een onderscheid naar fase van het project (Voor een toelichting op de projecten zie bijlagen 2 en 3).

Met deze keuze ontstaat een mix van projecten, verdeeld over de criteria en doelen van de aankondiging in de Staatscourant. Het vervolg van het proces is dat deze keuze naar de Tweede Kamer gaat, met een brief naar Ministers. In de loop van juni volgt een persconferentie, met een brief naar Tweede Kamer met argumenten voor keuze. Voor de onderlinge communicatie is een website voor agrologistiek geopend, www.agrologistiek.nl, waarover deelnemers nog worden geïnformeerd.

Ten aanzien van de geschetste rol van het Platform en de procedures voor de projecten wordt een toelichting gegeven:

- Het faciliteren van projecten richt zich op diverse onderwerpen: ruimtelijke ordening, loketten van het Rijk, Brusselse regels. Het Platform geeft geen subsidies, maar kan zowel problemen als mogelijkheden op deze thema's signaleren. Wel kan –als dat echt nodig is- geholpen worden met het vinden van geld.
- De communicatie met de Tweede Kamer richt zich op het terugmelden op de volgende vragen : "Hoe zijn projecten geselecteerd?" en na 1 jaar "Wat heeft het Platform kunnen doen?" en " waarom is het goed of niet gegaan met een project?" In de rapportage aan de Tweede Kamer wordt aandacht besteed aan de vraag van het project..

2.3.3 Discussie aan de hand van Stellingen

Om inzicht te krijgen in de kennisbehoefte, elkaars verwachtingen en verwachtingen ten aanzien van het Platform Agrologistiek is een rondetafel discussie gevoerd aan de hand van enkele stellingen. In het hoofdstuk 3 zijn, met als doel leerpunten voor het proces van kennisdelen naar voren te krijgen, de verwachtingen ten aanzien van het Platform en conclusies uit de discussie samengevat. De stellingen waren:

1. Publiciteit is noodzakelijk voor mijn project.
2. Liever politieke steun dan een volle subsidiepot.
3. Zonder vernieuwing in agrologistiek raakt de versmarkt bedorven.
4. Door agrologistiek krijgt de intensieve veehouderij een laatste kans.

De stellingen leverden een geanimeerde discussie op waarin agrologistiek vanuit het ondernemersperspectief in beeld kwam. Tekenend voor de discussie is de overeenkomst in ervaringen met innovaties bij de deelnemers. Deze gemeenschappelijke ervaring vormt een goede basis voor een verdere vormgeving van kennisdelen.

3 Conclusies

3.1 Conclusies uit het rondetafelgesprek

Uit de projectenmiddag en met name in het rondetafelgesprek zijn een aantal conclusies geformuleerd. Deze betreffen onderwerpen die door veel projectleiders als gemeenschappelijk worden ervaren en daarmee als vertrekpunt kunnen dienen bij de verdere vormgeving van het proces van kennisdelen tussen de projectleiders van de voorbeeldprojecten. Door het uitwisselen van ervaringen, het bundelen van denkkraft met collega's is het mogelijk vernieuwing of een doorbraak te bereiken.

- De overmaat aan regelgeving is een onderwerp van formaat, stof tot discussie en een onderwerp waar het Platform zich over gaat buigen. Het is echter ook een onderwerp waarbij niet verwacht mag worden dat het Platform alleen alle belemmeringen oplost.
- Subsidiegeld is nooit het argument voor succes van een project, het zou niet het struikelblok moeten zijn. In het Platform zijn de discussies nog niet over geld gegaan. Geld mag echter geen reden zijn voor het uitblijven van succesvolle projecten en de voortgang van het proces in de agrologistiek.
- De balans van maatschappelijke kosten en baten alleen als argument voor de wenselijkheid en haalbaarheid van innovaties in agrologistiek is voor het bedrijfsleven onvoldoende, ook de balans tussen kosten en baten op bedrijfsniveau is maatgevend.
- Publiciteit wordt niet voor ieder project als item gezien, het gaat vooral om politiek draagvlak, dat is een succesfactor voor projecten.
- Op het operationele vlak, zowel nationaal als ook internationaal zijn partners in projecten nodig.
- Agrologistiek kan zowel een kans als een bedreiging inhouden, voor bijvoorbeeld de intensieve veehouderij. Door bundeling kan voldoende kritische massa ontstaan voor innovaties waardoor een markt behouden kan blijven. Door het verdwijnen van de diversiteit van individuele ondernemers echter, kan innovatie juist niet meer uit de verf komen, die komt namelijk voort uit diversiteit in een sector.

Deze conclusies nopen tot verwachtingen ten aanzien van het Platform in het vervoltraject van de pilotprojecten, deze verwachtingen zijn in de volgende paragraaf weergegeven

3.2 Verwachtingen van het Platform

Op basis van de conclusies uit de discussie zijn verwachtingen ten aanzien van het Platform naar voren gekomen. De onderwerpen waarop het bedrijfsleven inzet van het Platform verwacht zijn zoveel mogelijk geclusterd en naar thema weergegeven.

Beeldvorming van de sector

- Een positief beeld schetsen naar Tweede Kamer. Agrologistiek is een kans om de negatieve beeldvorming over de agrosector te keren, omdat vanuit een positieve insteek wordt gewerkt aan oplossing van een maatschappelijk probleem.
- Een rol vervullen in de maatschappelijke acceptatie van ontwikkelingen in agroketens. Deze ontwikkelingen zijn namelijk nodig om de maatschappelijke problemen rond agrologistiek aan te pakken.

Regelgeving

- Belemmerende regelgeving aanpakken.
- Het probleem van de papierwinkel in import en export aanpakken. De bereidwilligheid voor oplossingen van ambtelijke zijde en bedrijfsleven bevorderen.

Financiële ondersteuning

- Politieke steun van het Platform is het belangrijkste, maar deze zou soms moeten leiden naar de subsidiepot.
- Stroomlijning van gelden nastreven om verzilvering van maatschappelijke voordelen van projecten te bereiken.
- Er is een doolhof van subsidies. Hiervoor is kennis van zaken nodig voor een goede benutting.
- Onderzoeksaansturing en dirigeren van de benodigde gelden. Het platform kan streven naar een betere inzet van de LNV-onderzoeksgelden voor innovatieve projecten, bijv. ABP's.

Ruimtelijke ordening

- Bij provincies en gemeenten helderheid krijgen over perspectief van bedrijven op andere locaties (de ruimtepomp). Deze problematiek blijkt ook internationaal te gelden. Inzet van het Platform is gewenst.
- Een beeld schetsen van de plaatsen waar agrologistieke verbeteringen te halen zijn, bijvoorbeeld kleinschalige centra die kunnen worden gestroomlijnd.
- Verankering van ABP in Nota Ruimte lijkt essentieel voor verwezenlijking van ABP.

Contacten, netwerk

- Het is een rol voor het Platform om internationale (Europese en mondiale) contacten aan te boren.
- Platformleden (managers bedrijfsleven en overheid) kunnen nuttige adviezen geven.
- Partners in projecten zijn nodig, vooral op het operationele vlak zowel nationaal als ook internationaal om projecten concreet van de grond te krijgen.

Uit deze lijst komt het beeld naar voren van de diversiteit aan noodzakelijke voorwaarden en acties ter ondersteuning van projecten. Een sleutel tot oplossing van belemmeringen ligt in het slechten van bestuurlijke en wettelijke hobbels, o.a. door bundeling van denkkraft door uitwisseling van kennis onderling van de deelnemers in het Platform, zowel overheid als bedrijfsleven. Bijvoorbeeld in geval van de belemmerende regelgeving actief zoeken naar creatieve oplossingen onder geldende regels. De gemeenschappelijke aard van dit onderwerp en de betrokkenheid van de deelnemers bieden hiertoe een goed uitgangspunt. In de volgende paragraaf wordt een schets gegeven van een wijze waarop deze inzet vorm kan krijgen.

3.3 Vervolg in het proces van kennisdelen

Een belangrijke doelstelling van deze dag was de start van het proces van kennisdelen tussen de projectleiders. Zo'n proces kan op verschillende manieren vorm en vervolg krijgen. Eén van de mogelijkheden is de Community of Practice (CoP) (Kersten en Kranendonk, 2002).

“Een CoP is een groep mensen die een gemeenschappelijk belang of passie deelt en door het vrijelijk uitwisselen van hun kennis, inzichten en ervaringen samen leert en al doende nieuwe manieren ontwikkelt om met de problemen en uitdagingen die ze tegenkomen om te gaan” (Kersten en Kranendonk, 2002).

Deze voorwaarden zijn, gezien de belangstelling hiervoor onder de groep projectleiders van de voorbeeldprojecten zeker aanwezig, er zijn gezamenlijke uitdagingen en er is gedrevenheid. Daarmee lijkt er een goed uitgangspunt voor een succesvolle CoP op het gebied van agrobiologie te bestaan. De CoP kan een stimulans voor de pilotprojecten zijn, door de meerwaarde van het kennisdelen en leren van elkaar. In zo'n Community of Practice is de hoofdrol weggelegd voor de projectleiders van de voorbeeldprojecten zelf. De facilitering kan plaatsvinden door het Platform. De projectleiders zullen nader worden ingelicht over de inrichting van een dergelijk vervolg op deze dag.

Literatuur

Alterra, Ecorys, LEI, 2003, *Agroproductieparken en vigerend beleid: succesfactoren, knelpunten en oplossingsrichtingen*, Wageningen.

Kersten K. en R. Kranendonk, 2002, *CoP op Alterra*, Alterra rapport 546, Wageningen.

LNV, KLIKT, ATO, TNO, 2002, *Visie Agrologistiek, 2001.; Naar een agrologistiek van internationale klasse deel 2 : Trends en duurzame agrologistieke concepten*, Wageningen.

Minister van LNV en Minister van V en W, 2003, *Brief aan de Tweede Kamer over voortgang van de Visie Agrologistiek*, juni 2003, Den Haag.

Ministers LNV, V en W, VROM, 2002, *Verlag van AO 25-02-02: de kamerbehandeling van de Visie Agrologistiek*:Kamerstuk 28141 nr. 3, Den Haag.

Ministers LNV, V en W, VROM, 2002, *Visie Agrologistiek, Brief van de Minister*, 27-11-02, Kamerstuk 28141 nr. 1, Den Haag.

Ministers van LNV en V en W, 2002; *"Gevraagd: proefprojecten Agrologistiek"*, Staatscourant, 6 november, Den Haag.

Bijlage 1 Deelnemerslijst

Tabel: Deelnemerslijst projectenmiddag agrologistiek 6 juni 2003

Persoon	Bedrijf
Ashtari, H.	Ministerie van LNV
Baljeu, W.	Frugi Venta
Bethe, F.	Alterra
Bloemhof, J.	Erasmus universiteit
Boer, R.de	Arcadis
Boerdermaker, C.	NIB-capital
Bol, R.P.J.	Ministerie van LNV, directie Industrie en Handel
Boomaerts, A.C.M.M.	Ministerie van LNV, Expertisecentrum LNV
Breure	Gemeentelijk Havenbedrijf Amsterdam
Demacker, K.	Provincie Limburg
Dinter, W. van	Ministerie van VenW -DGG
Eindhoven, A.	Cap Gemini Ernst & Young Nederland B.V.
Gaalen, J.van	Farm-World
Geesink, E.S.	Ministerie van LNV, directie Industrie en Handel
Goossens, T.	ATO
Hal, P. van	Klict
Heck, E. van	Erasmus universiteit
Heerema, M.	Ministerie van VenW-DGG
Hiddink, F.	Arcadis
Hiemstra, A.	Hiemstra B.V.
Hoek Spaans, J.	De Groene Hoed
Hoekstra, Cees W.	Flora Holland
Hoeven, G.van der	Grontmij Advies & Techniek Noord-Holland
Huijsman, E.	Ministerie van VenW -DGG
Janssen, T.J.L.	Ministerie van LNV, Expertisecentrum LNV
Joordens, A.	Logistieke Tafel Flevoland
Kuepers, H.	Vereniging Agriveer
Kuijpers, C.P.M.	Kuijpers Kip
Kuijpers, M.	Kuijpers Kip
Leeuwen, C. van	Productschap Tuinbouw
Mulder, C.	Ministerie van LNV, directie Noord
Oosterveld, J.L.	Doc-Kaas
Pegge, F.	ABCTA
Pleijsier, J.	Secretaris Platform Agrologistiek
Reinders, J.	Ministerie van LNV, Expertisecentrum LNV
Siecker, M.C.	Provincie Limburg
Simons, A.	ATO
Smeets, P.	WUR-Alterra
Smit, H.	WUR-Alterra

Spierings-Bojes, A.E.	Ministerie van LNV, directie Zuid
Sprongenthal, M.	Gem. Havenbedrijf Amsterdam
Teerink, W.H.	Ministerie van LNV, directie Oost
Tielrooij, F.	Voorzitter Platform Agrologistiek
Veire, P. de	Erasmus universiteit
Vervoort, A.N.	Cap Gemini Ernst & Young Nederland B.V.
Verweij, K.	NDL
Wassink, L.	Ministerie van LNV, directie Industrie en Handel

Bijlage 2 Beschrijving projecten

Korte beschrijving van ingediende voorbeeldprojecten agrologistiek

Categorie A-projecten

1. **“Reduced checks”.**
In navolging van sierteelt: voor groente en fruit instellen gerichte steekproeven, gericht op een van te voren verwacht risico.
Indiener en betrokken partijen: Frugi Venta (dhr. W. Baljeu, Den Haag), met steun van de Plantenziektkundige Dienst en Productschap Tuinbouw. Daarnaast is er deelname van internationaal opererende private partijen (verladere en een vervoerder).
2. **Proefproject “Integrale, gebiedsgerichte versterking van de varkenshouderij rond de A1 (Overijssel)”.**
Nieuwe ruimtelijke opzet voor de varkenshouderij, netwerk met agrologistieke knooppunten en clusters gebaseerd op “gezinsbedrijf plus” concept.
Indiener en betrokken partijen: ABCTA (dhr. J. Pegge, Lochem) en Dumeco, GLTO, provincies, gemeenten, Reconstructie Cie Overijssel, ondernemers in de varkenshouderij.
3. **“Klavertje 4”: versterking bestaande agro-clustering rond Venlo.**
Dit koepelproject annex afstemmingsproject, bestaat uit vier projecten: glastuinbouwgebieden Siberië en Californië, industrieterrein Trade Port Noord (met voorziene railterminal) en het “Fresh Parc”-concept van Veiling ZON. Dit betekent een versterking van het agrocluster Venlo, waar productie, handel en verwerking op een steenworp afstand van elkaar zijn gelegen en geoptimaliseerd worden door multimodaal transport.
Indiener en betrokken partijen:
Provincie Limburg (dhr. M. Siecker, Maastricht), de gemeenten Venlo, Maasbree, en Horst aan de Maas en de Coöperatie Veiling ZON.
4. **“Mondiaal sierteelt netwerk”:**
Via dit project kan Nederland, als regisseur van mondiale sierteeltstromen, meer verdienen aan stromen die niet via Nederland gaan. Indiener en betrokken partijen: Nederland Distributieland (NDL) (dhr. E. Kasteel, Zoetermeer), en bedrijven in de sierteeltsector.
5. **Kuijpers Kip: Clustering in pluimveesector op één locatie voor de productie van kuikenvlees van opfok tot slacht.**
Indiener en betrokken partijen: Kuijpers Kip (dhr. M. Kuijpers, Heeswijk-Dinther (NB)).
6. **Zuivelpark Hoogeveen (DOC-kaas.**
Samenvoeging van productie, rijpingslocaties, verpakking en distributie voor kaas en verwante bedrijven in een zuivelpark.
Indiener: DOC-kaas (dhr. J. Oosterveld, Hoogeveen).
7. **Clustering van productie tot distributie in de vollegrondsgroenteteelt van Wieringermeer Zuid-Oost.**
Indiener en betrokken partijen: Hiemstra BV (dhr. Hiemstra, Middenmeer).
Grontmij en Provincie Noord-Holland.
8. **Flora Holland, Eelde.**
Slimmere organisatie van de wegverbindingen tussen de sierteeltcentra in Nederland (van telers tot veilingen). Versterking sierteeltcluster Eelde.
Indiener: FloraHolland Eelde (dhr. C. Hoekstra, Eelde).
9. **Koepelproject Eiwit-corridor A1.**
Doel van dit “koepelproject” is het formuleren en begeleiden van een aantal

concrete pilots voor de A1 corridor regio om de agrofood-industrie weer innovatiegericht te maken. De projecten gaan over clustering van varkens, pluimvee- en kalverhouderij. Het project “Integrale, gebiedsgerichte versterking van de varkenshouderij” maakt hier deel van uit (zie projectnr. 2).

Indiener en betrokken partijen:

Oostelijke Ontwikkelings Maatschappij (dhr. F. Eetgerink). Er wordt samengewerkt met het agrarisch bedrijfsleven, UR Wageningen (ATO, LEI, Alterra), TU Enschede, Arcadis, Buck Consultants International, Rijnconsult en Innovatienetwerk Groene Ruimte en Agrocluster.

Categorie B-projecten:

- **Gebundelde aanvoer naar Venlo**
Een lanningsysteem voor groente- en fruitstromen van de havens, met name Vlissingen, naar Venlo.
- **‘One Stop Shop’ Nord Rhein Westfalen**
Bundeling van transportstromen en assortiment gericht op distributie naar Duitse supermarkten.
- **Consolidarity**
Een samenvoeging van consolidation (bundeling transport gelijksoortige goederenstromen) en solidarity (samenwerken bij het verladen).
- **Poultry Valley**
Agrologistiek knooppunt voor de pluimveehouderijketen.
- **Biologisch ABP Larserpoort Flevoland**
Diverse ondernemers, het aanbieden en verhandelen van *biologische* producten met de mogelijkheid van bezichtiging, verwerking, opslag en distributie.
- **Nederweert**
Noord Limburg, geconcentreerde vestiging van meerdere intensieve varkenshouderijbedrijven.
- **Haven van Amsterdam**
Agroproductiepark in de Amsterdamse haven.
- **Short Sea project (Coolboxx)**
Een onderzoek naar de effecten, kansen en bedreigingen van het gebruik van gesloten eenheden, zoals reefercontainers en gesloten laadbakken.
- **Effort**
Ontwikkelen concept voor concreet Verspark. Vers-parken liggen op knooppunten van infrastructuur in de nabijheid van grote Europese afzetmarkten of productiegebieden, of beide.
- **Virtuele veemarkt**
Een marktplaats, die via elektronische weg bereikt kan worden en waar aanbieders van vee, handelaren en afnemers vee kunnen kopen en verkopen.
- **Flevoland als toekomstig logistiek centrum voor foodketens (foodnet)**
In het kader van het project Foodnet realiseren van een centrale locatie in midden Nederland voor de overslag van deelladingen.

Bijlage 3 Tabel met adressen en contactpersonen projecten

Project	Bedrijf	Persoon	Pb	Pcode	Tel	Mail
Categorie A-Projecten						
Reduced Checks op Groente en Fruit	Frugi Venta	Dhr. W. Baljeu	Postbus 90410	2509 LK Den Haag	070-3355010	baljeu@frugiventa.nl
DOC Kaas, zuivelpark Hoogeveen	Doc-Kaas	Dhr. ir. J.L. Oosterveld	Postbus 11	7900 AA Hoogeveen		j.oosterveld@dockkaas.nl
Eelde	Flora Holland	Dhr. ir. Cees W. Hoekstra	Burg. J.G. Legroweg 80	9761 TD Eelde	050-3097205	c.w.hoekstra@eelde.flora.nl
Eiwitcorridor A1	OOST N.V.	Dhr. ir. J.H. Hoekman	Postbus 5518	7500 GM Enschede	053-4849649	j.j.hoekman@oomnv.nl
Clustering varkenshouderij (Gezinsbedrijven Plus)	ABCTA	Dhr. J. Pegge				j.pegge@12move.nl
Klavertje 4	Provincie Limburg	Dhr. M.C. Siecker	Postbus 5700	6202 MA Maastricht	043-3897191	postbus@prvlimburg.nl
Kuijpers Kip	Kuijpers Kip	Dhr. Marcel Kuijpers	J.v.d. Boomstraat 6	5473 VZ Heeswijk-Dinther	0413-229967	marcel@kuijperskip.com
Mondiaal Sierteelt Netwerk	Nederland Distributieland (NDL)	Dhr. Edgar Kasteel	Kadelaan 6	2725 BL Zoetermeer	079-3438121	e.kasteel@ndl.nl
Clustering Wieringermeer	Hiemstra B.V. /Grontmij Noord Holland	Dhr. G. van der Hoeven	Postbus 214	1800 AE Alkmaar	072-5475757	gertjan.vanderhoeven@grontmij.nl
Categorie B-projecten						
Short Sea project, controlled atmosphere	Frugi Venta	Dhr. W. Baljeu	Zie boven			
Consolidarity	Ministerie van VenW DG Goederen vervoer Afd. IHI	Dhr. E. Huijsman	Postbus 20904	2500 EX Den Haag	070-3511469	edwin.huijsman@dgg.minvenw.nl
Ruraal Park	Koepon holding	Dhr. C. Hartmans	Antumerweg 5	9893 TA Garnwerd	0594-620980	holding@koepon.com
Nederweert (AVN)	Vereniging Agriveer	Dhr. H. Kuepers	Budschop 13	6031 AJ Nedeweert	0495-632048	hkuepers@livar.nl
Flevoland: logistiek centrum voor foodketens (foodnet)	Logistieke Tafel Flevoland, Bakker Logistiek	Dhr. A. Joordens	Postbus 1268	3980 BB Zeewolde	036-5219521	ajoordens@bakker-logistiek.nl
Virtuele Veemarkt	Cap Gemini Ernst & Young Nederland B.V.	Dhr. A.N. Vervoort	Daltonlaan 300	3500 GN Utrecht	030-6898989	Aad.vervoort@cgev.nl
ABP Larserpoort	Farm-World	Dhr. J. van Gaalen	Eendenweg 11	8218 NC Lelystad	0320-288250	info@farm-world.nl

Project	Bedrijf	Persoon	Pb	Pcode	Tel	Mail
Amsterdam Westpoort	Gemeentelijk Havenbedrijf Amsterdam	Dhr. B. Breure	Postbus 19406	1000 GK Amsterdam	020-5234560	b.breure@amsterdamports.nl
Effort	Productschap Tuinbouw	Dhr. ing. C. van Leeuwen	Postbus 280	2700 AG Zoetermeer	079-3470603	c.vanleeuwen@tuinbouw.nl
Poultry Valley	Arcadis	Dhr. J. Hiddink	Postbus 673	7300 AR Apeldoorn	055-5815844	j.hiddink@arcadis.nl
One Stop Shop Venlo-Noord Rijn Westfalen	Nederland Distributieland/Veiling ZON	Dhr. E. Kasteel	Zie boven			e.kasteel@ndl.nl
Gebundelde aanvoer van versgoederen havens-Venlo	Idem	Dhr. C.Verweij	Kadelaan 6	2725 BL Zoetermeer	079-3438116	c.verweij@ndl.nl

Bijlage 4 Foto-impressie



